

Bekjemp landøyda!

Om landøyda:

Langs kysten, spesielt i Vest-Agder har det giftige ugraset landøyda spredd seg. Det er observert flere steder, spesielt i beiter og i veikanter fra slutten av juli og utover høsten når blomstene er utviklet. Landøyda er et flerårig ugras som vokser i beiter og langs veier og grøfter, og som er lett kjennelig på sine gule blomster nå på ettersommeren.

Landøyda er giftig for storfe og hest, forgiftningen er kronisk og oftest dødelig ("Sirasjuka"). Storfe og hest vraker normalt planta på beite, men forgiftning kan forekomme. Landøyda er ikke giftig for småfe, men for storfe og hest er plantene giftige også etter tørking og ensilering.

Landøyda har frø med fnokk som sprer seg lett med vinden, og etablerer seg i eng i nærheten av beiter med mye landøyda. En plante har i gjennomsnitt 2100 frø. Ved større mengder landøyda i silo eller høy kan problemet med forgiftning bli større enn på beite!

Registrering av funn av planten:

Det anmodes om at det rapporteres om funn av planten landøyda, gjerne til kommunens landbruksforvaltning, eller man kan selv registrere funn på www.artsobservasjoner.no.

Bilde av planten landøyda (*Senecio jacobaea*) (Foto: © Rolv Hjelmstad)

Bekjempingsmåter:

Sauebeiting kan være et effektivt tiltak. Det er vanligvis lite landøyda i sauebeitene.

Dersom en slår landøyda før frøsetting og fjerner disse plantene, vil en redusere spredning, men neste år vil det være like mye landøyda og en må da gjøre de

samme tiltakene. Det er derfor nødvendig med tiltak som tar knekken på plantene for å redusere bestanden.

Når plantene er i blomstring er det liten eller ingen effekt av sprøyting, derfor er det viktigste tiltaket nå å hogge av eller helst rive opp alle planter med blomsterstengel slik at de ikke får frødd seg. Plantene bør samles i plastsekker og brennes, både med hensyn til giftighet og frøspredning.

NLR Agder utførte for en del år siden sprøyteforsøk knyttet til landøyda: Utfra disse resultatene gav Mekoprop alene eller i kombinasjon med andre middel best virkning. Mekoprop har siden 2018 fått redusert maksimaldosering og dermed også dårligere virkning, men fortsatt er dette kanskje det mest aktuelle middelet. Starane XL / Cleave 180 ml/daa er det middelet som ifølge sprøytekatalogen gir best virkning mot Landøyda. Det er imidlertid ikke dokumentert her på Agder at virkningen er like god som oppgitt. Mekoprop er et rimelig sikkert alternativ. Må man ta hensyn til kløver er midlene noe dyrere. Harmony 3,5 g/daa pluss klebemiddel eller Gratil 6 g pluss klebemiddel er da aktuelle alternativ.

Sprøytetid er når planten er utvikla med store rosetter. Sprøytetida er som regel i juni, altså seinere enn for andre ugras som f.eks. høymole.

Avtale med Statens Vegvesen Region Sør

Det er forfattet ny avtale med Statens Vegvesen (gjeldende fra 2018-2020):

Statens vegvesen Region Sør, gir etter avtale med Aust- og Vest Agder Bondelag, bønder tillatelse til å bekjempe og sprøyte for problemugress i vegkant på Vegvesenets grunn. Tillatelsen begrenses til vegarealer som ligger nært opp til bondens egne eller leide arealer.

Tillatelsen gjelder problemugress som Landøyda, og andre arter som er til skade for landbruket. Tillatelsen gjelder Aust og Vest Agder Fylke.

Det forutsettes at krav i Forskrift om plantevernmidler blir fulgt, og da særlig krav beskrevet i kap.5. Den som utfører sprøytingen må ha nødvendig godkjenninger, og det forutsettes vanlige prosedyrer med journalføring, risikoreduserende tiltak for sprøyting i nærheten av vann, samt vurdering av integrert bekjemping.

Arbeid på og ved veg omfattes av en rekke lover og forskrifter. Det er en forutsetning i tillatelsen at arbeid planlegges og utføres i henhold til gjeldende regelverk for å sikre arbeidere og trafikanter.

Trekk i produksjonstilskuddet

Kommunen kan fatte vedtak om trekk i areal- og kulturlandskapstilskuddet dersom foretak lar Landøyda og andre problemugras tar overhånd på jordbruksareal.

Anmodning

Vi anmoder alle til å aktivt bekjempe landøyda og andre problemugras og spre budskapet om denne utfordringen til bønder og andre grunneiere.

